

Mobilitetsbokslut 2023

Mobilitetsbokslut

Gator och parker arbetar utifrån kommunens översiktsplan och de ämnesspecifika program som arbetas fram för de hållbara färdätten, parkering, gods och trafiksäkerhet. I mobilitetsbokslutet beskriver vi åtgärder, satsningar och nyckeltal inom trafikmätningar, beteendepåverkan, gods, parkering, cykel, fotgängare och kollektivtrafik. Syftet är att beskriva verksamheten och ge en bild av läget i förhållande till kommunens målsättning. Mobilitetsbokslutet utgör uppföljning för flera av de ämnesspecifika programmen.

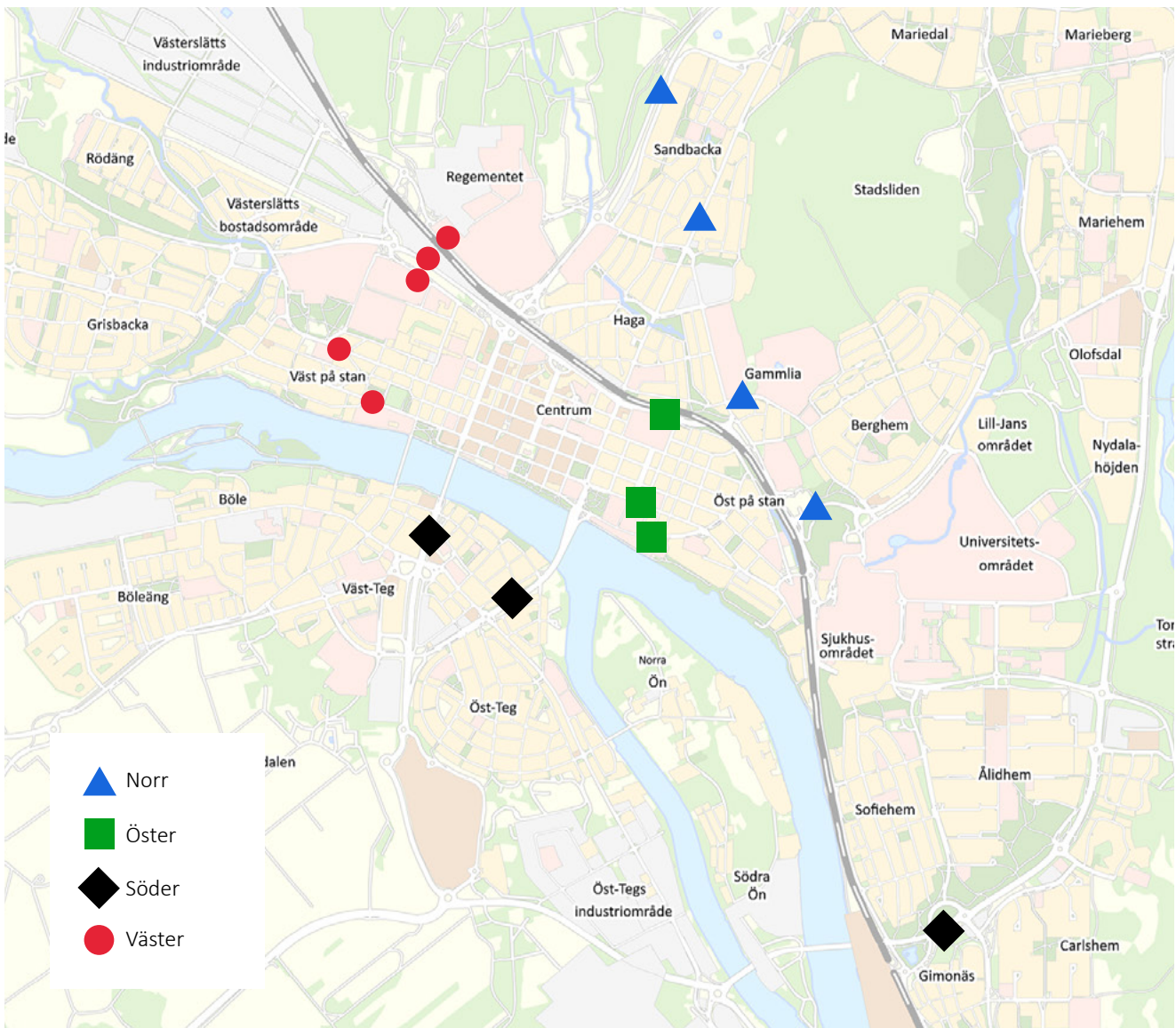
Umeå kommun har antagit en målsättning att år 2025 är andelen resor med kollektivtrafik, cykel eller till fots tillsammans minst 65 % av alla resor för boende inom Umeå tätort. För biltrafik saknas uttalade mål förutom att andelen i tätorten, som en följd av ovanstående, ska minska från dagens andel som är ca 50 % till 35 %.

Biltrafikmätningar

Umeå kommun har mätt trafikflöden i staden under lång tid. Vissa platser har mätts ofta, andra en eller ett fåtal gånger. Sedan 2005 sker trafikmätningarna i huvudsak samma veckor i maj. Genom att titta på hur trafiken har förändrats över tid kan man bättre förstå hur olika åtgärder påverkar människors och varors flöden. I Umeå redovisar vi nästan alltid vardagsdygnstrafik och mätperioden är oftast en till två veckor under maj månad.

Vi har ett antal årligen återkommande mätplatser, se figur 1.

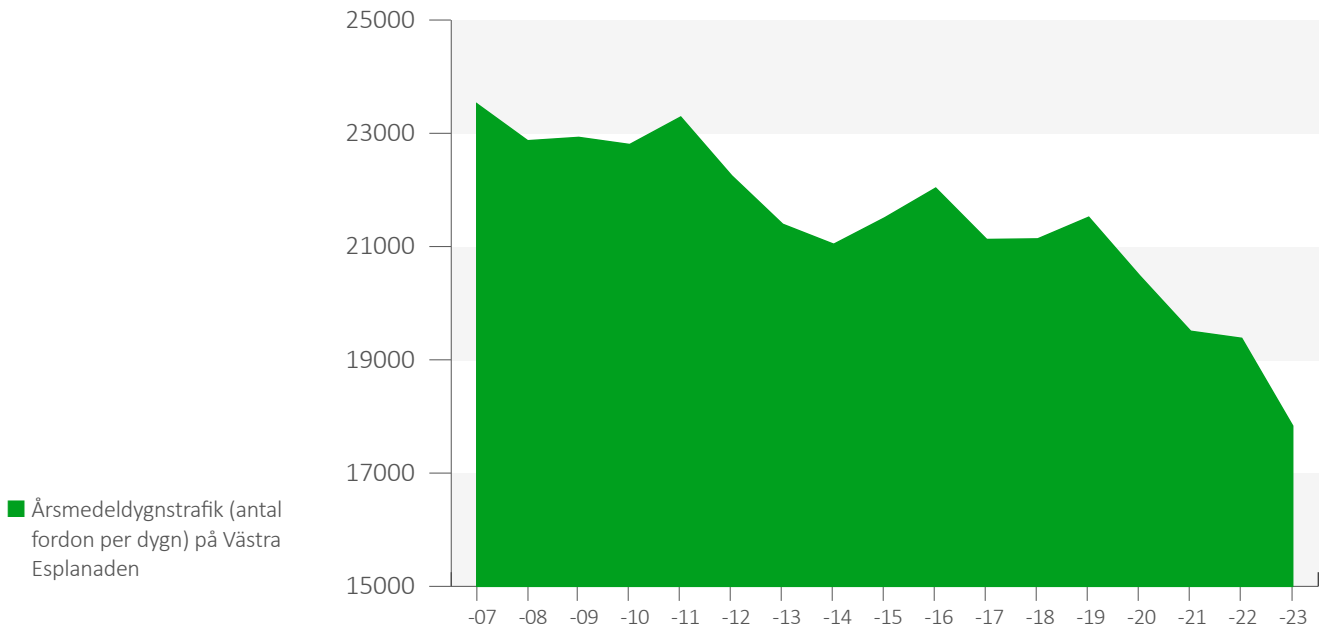
Figur 1. Årligen återkommande mätpunkter i biltrafiknätet; mätsnitt norr (●), öster (■), söder (◆) samt väster (●)

Kontinuerlig mätning på Västra Esplanaden

Sedan 2007 har vi en kontinuerlig mätning av trafiken på Västra Esplanadens norra del. I nedanstående diagram kan man utläsa en tydlig minskning i trafikflödet på Västra Esplanaden.

Figur 2. Västra Esplanaden. Årsmedeldygnstrafik (antal fordon per dygn) åren 2007–2023.

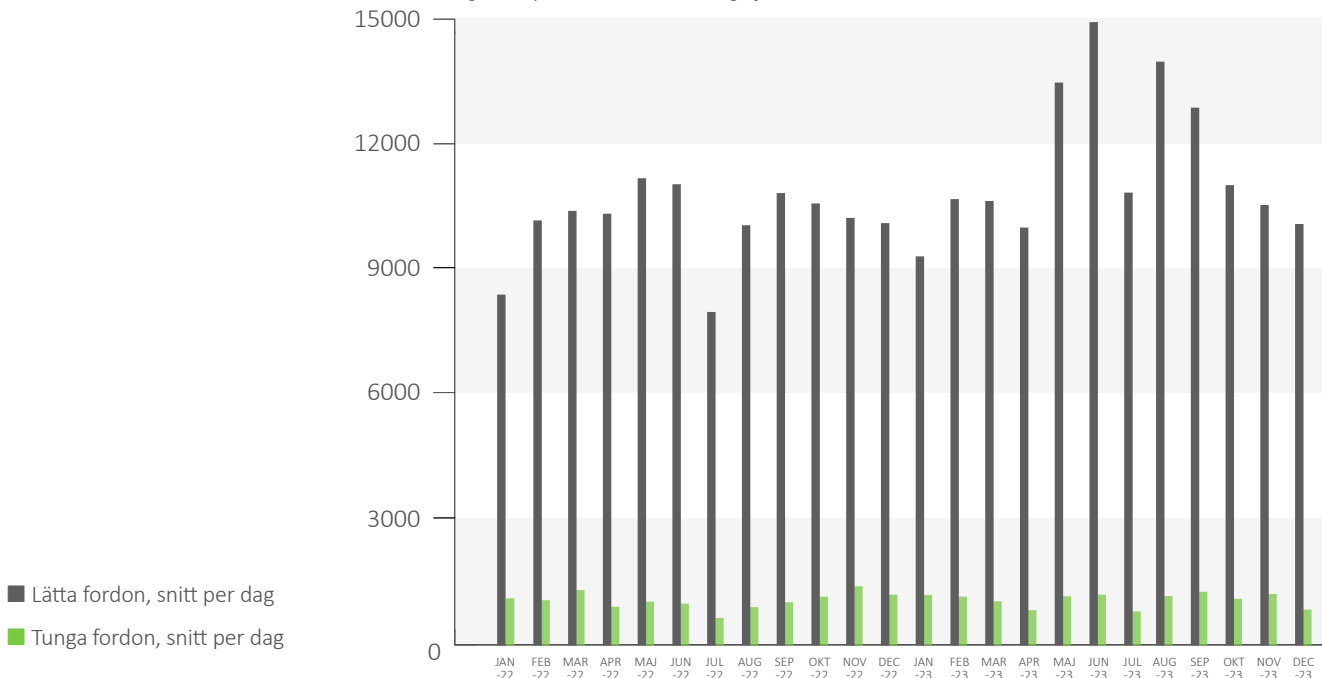

Den årliga veckomätningen i maj månad strax söder om Tegsbron visar att trafiken varit på en relativt oförändrad nivå under åren 2016-2023; ca 26 000 f/d +/- ca 800 fordon, lägsta uppmätta värde är 2023 års mätvärde. Pandemiåren 2020-2021 borträknade.

Kontinuerlig mätning på Kyrkbron

Sedan sensommaren 2020 har vi en kontinuerlig mätning av trafiken på Kyrkbron. I nedanstående diagram visas hur biltrafiken har varierat under 2022 och 2023. Sommaren 2023 reparerades ett flertal broar samtidigt; Sörforsbron, Tegsbron samt Obbolabron, vilket gav ett ökat flöde på Kyrkbron.

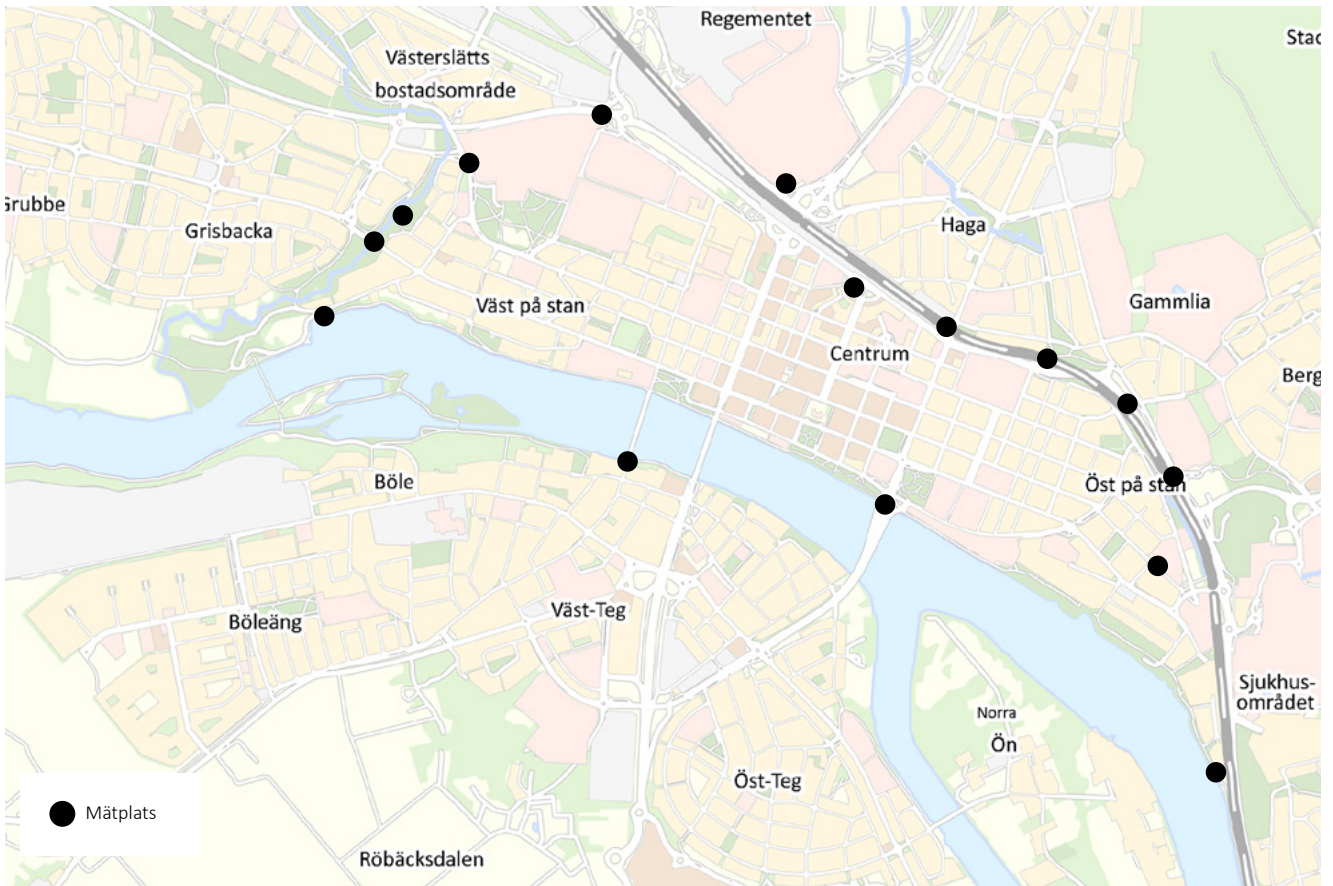
Figur 3. Kyrkbron. Lätta och tunga fordon.

Cykeltrafikmätningar

Umeå kommun mäter cykeltrafikflöden i staden. Vissa platser mäts ofta, andra en eller ett fåtal gånger. Sedan 2005 sker trafikmätningarna regelbundet samma veckor i september-oktober. I Umeå redovisar vi vardagsdygnstrafik och mätperioden är oftast två-tre veckor, då vädret kan variera kraftigt vilket påverkar mätningarna. Sedan några år tillbaka följer vi cykeltrafiken på 15 mätplatser omkring de centrala stadsdelarna. Platserna illustreras i kartan.

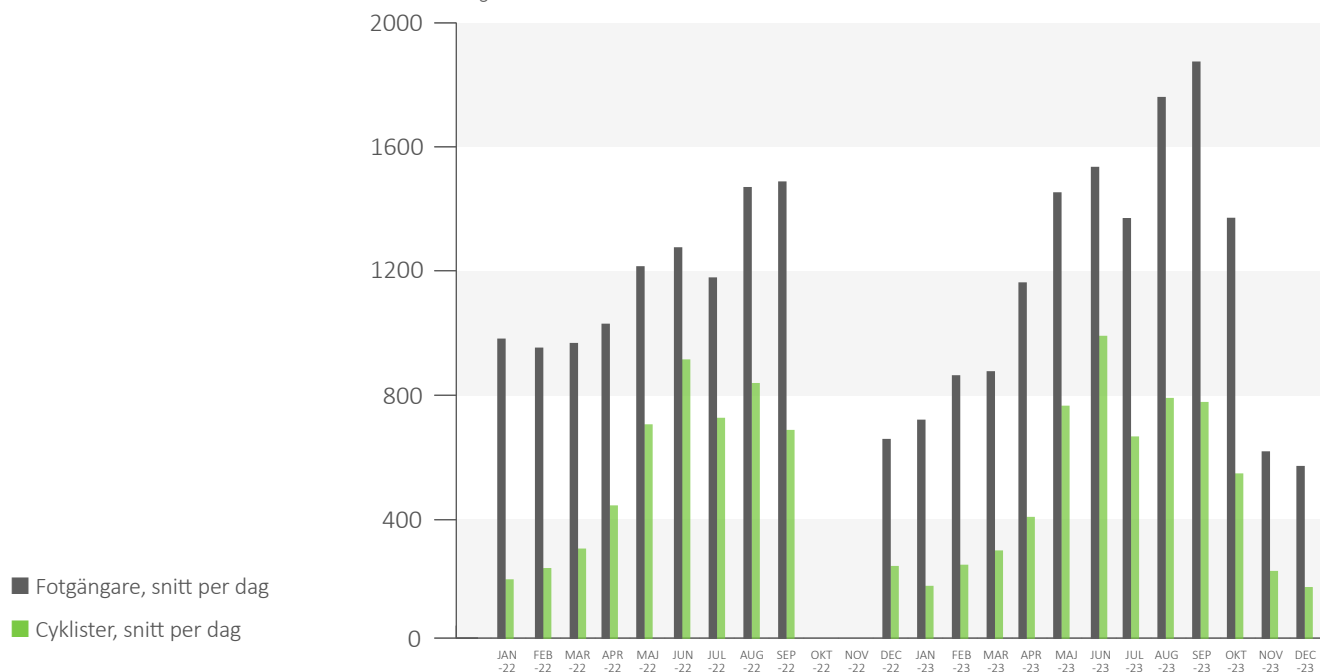
Figur 4. Årligen återkommande mätpunkter i cykeltrafiknätet ringar in de centrala stadsdelarna.

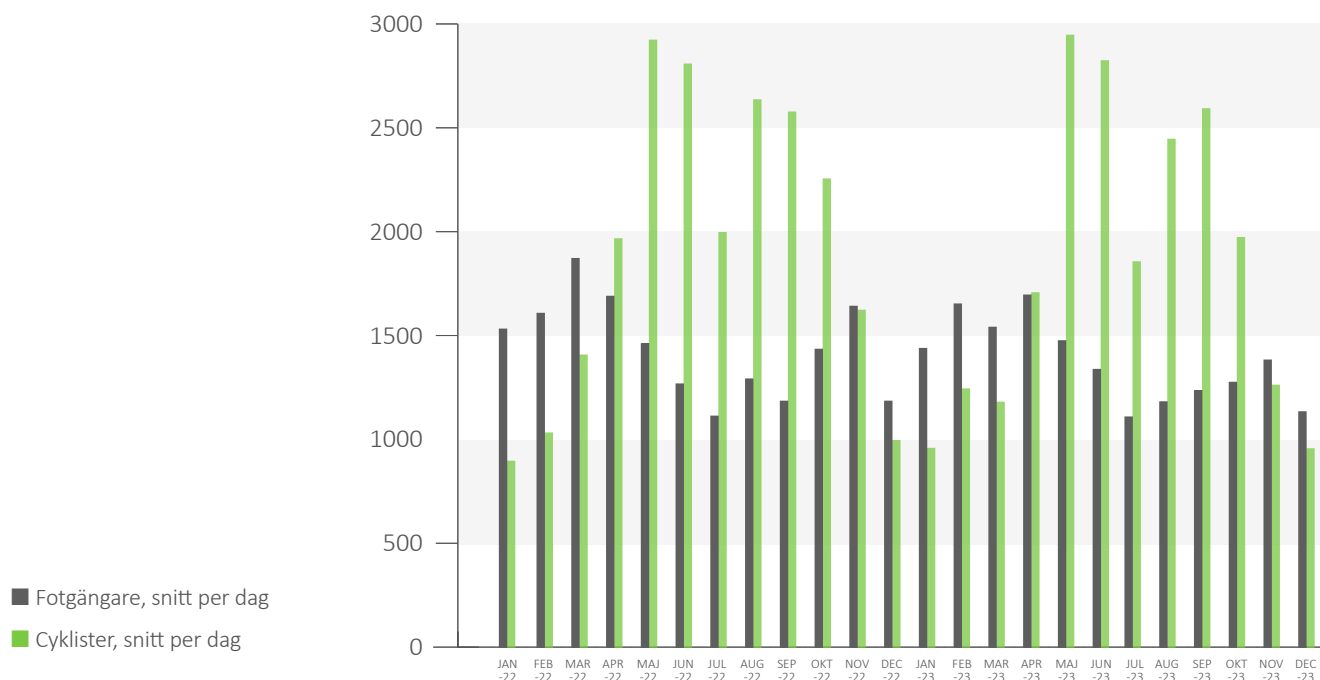
Kontinuerlig mätning på tre broar

Från sensommaren 2020 har vi en kontinuerlig mätning av trafiken på Lundabron, Gamla bron samt Kyrkbron. All gång- och cykeltrafik mäts.

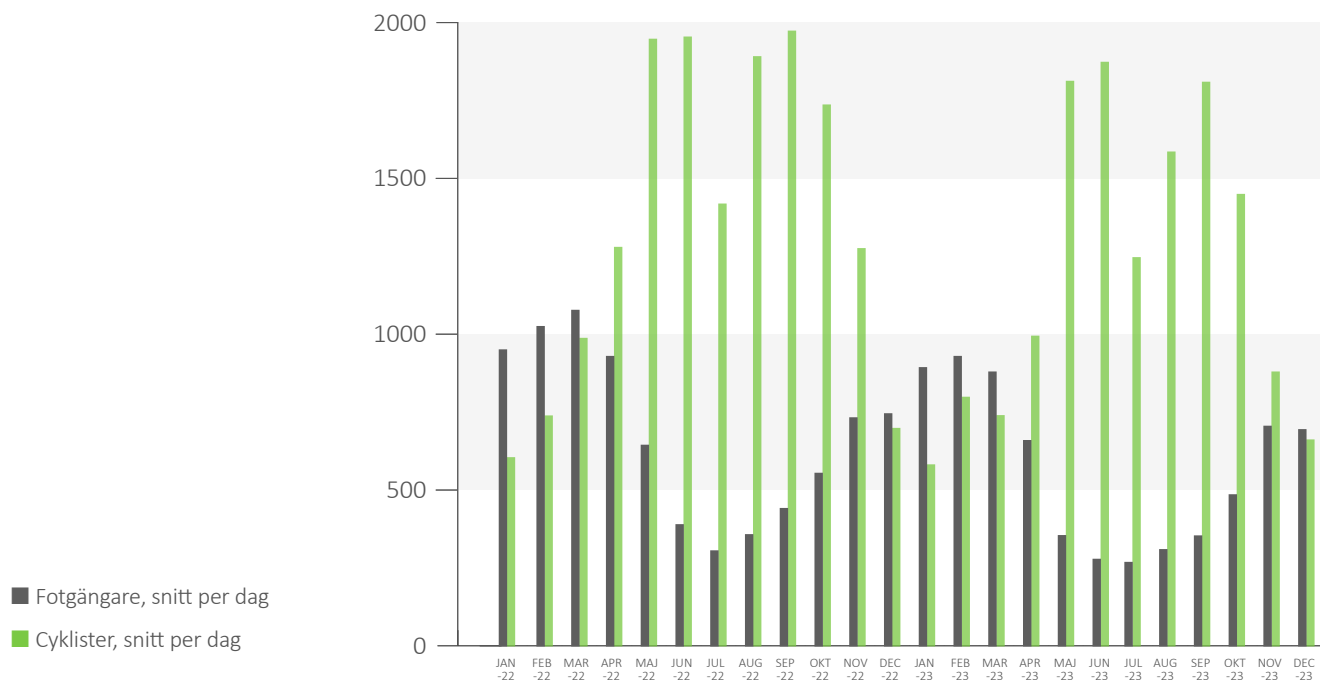
Figur 5. Lundabron. Fotgängare och cyklister, snitt per dygn, till och med dec 2023. Bortfall där staplar saknas. Gång- och cykelflödena har ökat stadigt under åren och bron används mer än någonsin under 2023.

Figur 6. Gamla bron. Fotgängare och cyklister, snitt per dygn, till och med dec 2023.

Figur 7. Kyrkbron. Fotgängare och cyklister, snitt per dygn, till och med dec 2023 (summerat gångbana samt gång-och cykelbana)

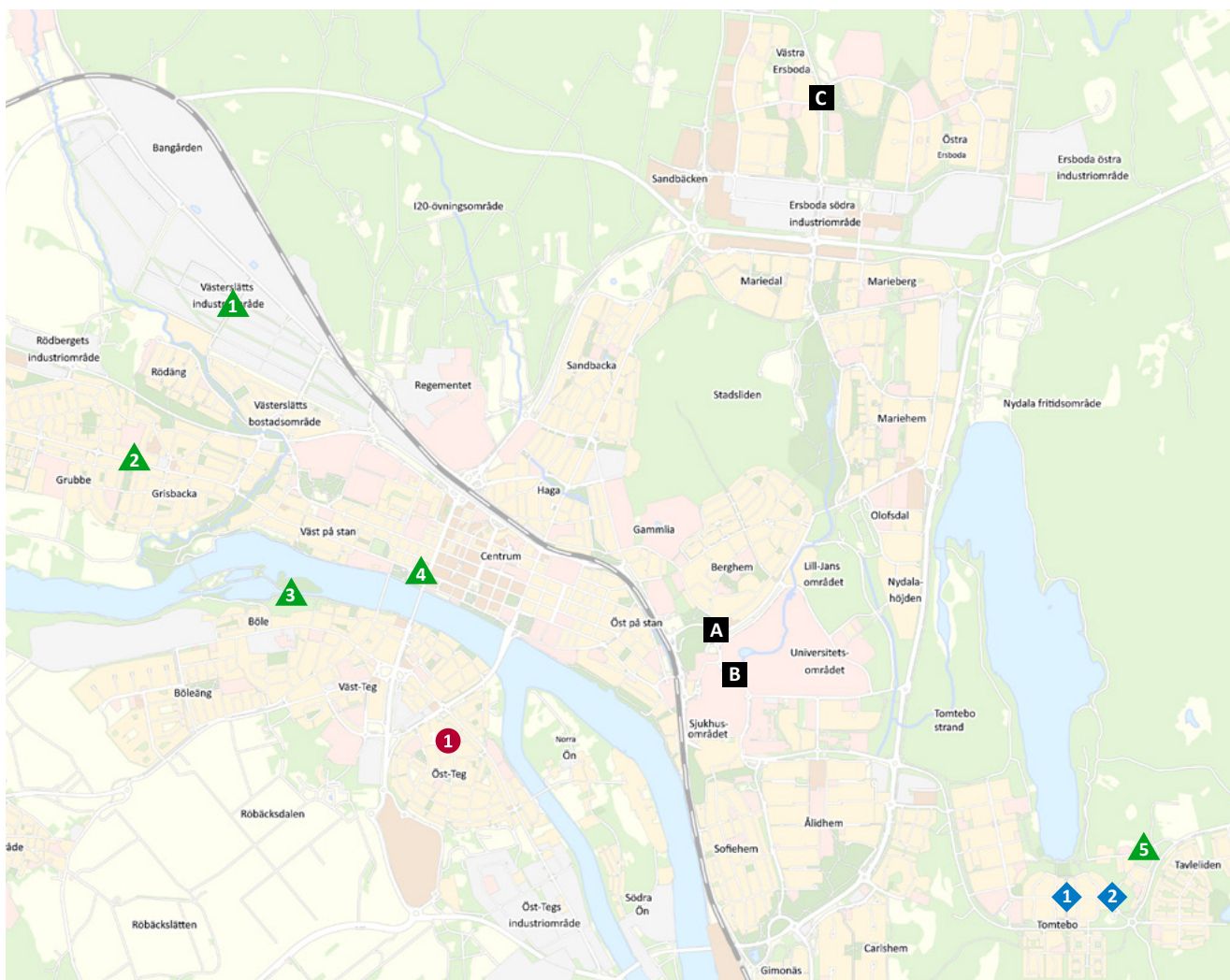

Utöver de ordinarie biltrafikmätningarna så mäts också flöden och hastigheter med hjälp av mobila hastighetsdisplayer. Totalt finns fem displayer och tre av dessa flyttas runt i kommunen, inte sällan på platser där synpunkter kommit in gällande en otrygg trafiksituation. Varje år kan vi mäta på ca 50-60 platser.

Genomförda åtgärder

Kommunen arbetar inom en rad olika områden för att öka andelen resor med de hållbara färdssätten; allt från hårda åtgärder, dvs förändringar i infrastrukturen, till mjuka åtgärder såsom beteendepåverkan genom exempelvis testresenärer. En viktig del är att de åtgärder vi genomför ska ge god trafiksäkerhet för att umeåborna ska känna att det är tryggt att färdas med gång, cykel och kollektivtrafik i staden.

Figur 8. Kartan nedan visar vilka infrastrukturåtgärder som har genomförts för gång och cykel samt för kollektivtrafik under 2023.

Väderskyddade cykelparkeringar

- 1 Hållplats Källplatsen
- 2 Hållplats Lyktvägen

Nya/förbättrade cykelvägar

- 1 Fläktvägen
- 2 Backenvägen
- 3 Strandpromenaden
- 4 Storgatan
- 5 Kålhagsvägen

Övriga trafiksäkerhetsåtgärder

- 1 Vintergatan och Hökvägen (gupp)
- 2 Solbackavägen, Holmsund (gupp) **Ej i kartbild*
- 3 Lillsjövägen, Holmsund (gupp) **Ej i kartbild*
- 4 Industrivägen, Hörnefors (förbättrad dagvattenhantering vid gupp) **Ej i kartbild*

Kollektivtrafikåtgärder

- A Signal vid Strombergs väg/Universitetstetsvägen fick bussprioritet
- B Test av genomfartsförbud vid Universum beslutades vara permanent
- C Korsningar har fått vägmärket så kallad "svängande huvudled" (vägs fortsättning i korsning) längs med Ystarvägen, respektive korsning för övrig trafik

Mobility Management (MM)

Mobility Management (MM) är ett koncept för att främja hållbara transporter och påverka bilanvändningen genom att förändra resenärers attityder och beteenden, till exempel genom kampanjer, bättre utbud, kommunikationsinsatser, invigningar och testgrupper. "Mjuka" åtgärder (beteendepåverkansåtgärder) förbättrar ofta effektiviteten hos "hårda" åtgärder (till exempel nya busslinjer, cykelparkeringar eller gång- och cykelbanor).

BATS: Nytt hållbart resande projekt

I november 2023 startade det nya hållbart resandeprojektet Baltic Sea region active mobility solutions (BATS). Fokus är främst att öka och underlätta hållbart resande under vinterhalvåret. Flera europeiska städer och organisationer runt Östersjöregionen deltar och under hösten inleddes erfarenhetsutbyte och workshops om aktiv mobilitet under vintern.

Testresenärskampanj för kollektivtrafik

En testresenärskampanj genomfördes under hösten där deltagare som anmält sig och fått plats, fick åka gratis buss eller tåg under 30 dagar. Kampanjen riktade sig mot områdena Böleäng och Västerslätt, för både boende i stadsdelarna men även för närliggande arbetsplatser såsom Volvo, Engelska skolan, VK, StjärnaFyrkant etc.

Vintercyklings dag och Cykelns dag

Under vintercyklings dag i februari arrangerades en tävling där medborgare kunde skicka in sitt bästa vintercyklings tips och ha chans att vinna cykelhjälm eller cykelväska. Det delades även ut reflexer och cykellysen i centrum till medborgare under dagen.

På cykelns dag i juni gjordes en tävling i sociala medier om vilken sida man går respektive cyklar på, på en gemensam/separerad gång-och cykelbana.

Vintercyklings dag i februari 2023.

Europeiska Mobilitetsveckan

Mobilitetsveckan infaller 16-22 september varje år för alla länder i Europa. Under veckan arrangerades "Busskortsjakten" där busskort (30-dagars periodkort) gömdes varje dag på olika hållplatser inom kommunen. Ledtrådar till hållplatserna marknadsfördes på sociala medier. En testresenärskampanj för buss genomfördes också där endel deltagare även fick låna vikbara cyklar för att kunna ta med sig cykeln ombord på bussen.

Kollvisionen

Kollvisionen syftar till att ändra beteenden hos alla trafikanter och på så sätt göra trafiksituationen både trevligare och säkrare. Under maj 2023 publicerades korta filmer på sociala medier med kampanjens budskap att ta ögonkontakt, anpassa hastigheten, visa hänsyn och följa trafikreglerna.

U-bike

U-bike är kommunens el-lådcykelpool som finns på två ställen i Umeå; på universitetsområdet och i centrum (Cykelstället). Intresset för U-bike är mycket stort, 347 personer har under 2023 använt sig av tjänsten och tillsammans har de lånat lådcyklar vid över 3900 tillfällen. Det finns även möjlighet för företag och arbetsplatser att teckna abonnemang. U-bike har sedan 2017 fått stor uppmärksamhet i media och intresset för att göra studiebesök på Cykelstället är fortfarande stort.

Samarbete med polisen

Umeå kommun har fortsatt sitt samarbete med polisen med fokus på trafiksäkerhet och synlighet i trafiken, bland annat genom gemensamma aktiviteter. Under våren genomfördes en aktivitet i centrum tillsammans med polisen med fokus på trafikregler och trafiksäkerhet. Under hösten delades cykellysen och reflexer ut av kommunen och polisen informerade om vikten av att synas i trafiken.

Välkomstmässan i september 2023.

Gå och cykla

Gå & Cykla till skolan arrangeras av Trafikkalendern, Sveriges största läromedel om barn och trafik riktat till årskurs F-6. Under två valfria veckor i september till oktober samlade 7 deltagande skolor i Umeå in så många resepoäng som möjligt genom att gå, cykla eller resa kollektivt till och från skolan. Syftet med kampanjen är att främja hälsan hos barn och unga, bidra till en bättre miljö samt förbättra trafiksäkerheten i elevernas närmiljöer.

Välkomstmässan

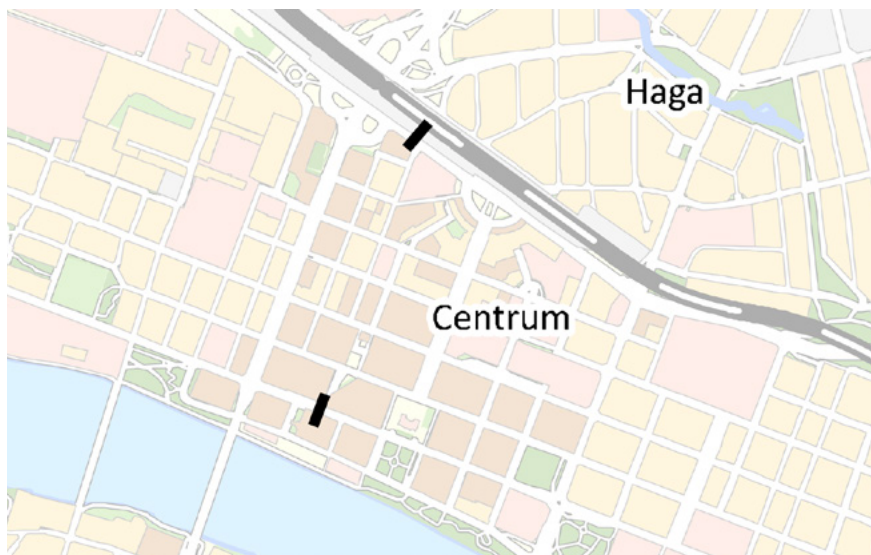
Trafikplanerarna deltog på Välkomstmässan för nya studenter på Umeå universitet den 7 september. Syftet var att informera om trafiksäkerhet och hållbart resande i kommunen. En tävling arrangerades, reflexer, cykellysen, sadeltrasor och mera delades ut och montern fick många besökare under dagen.

Gods

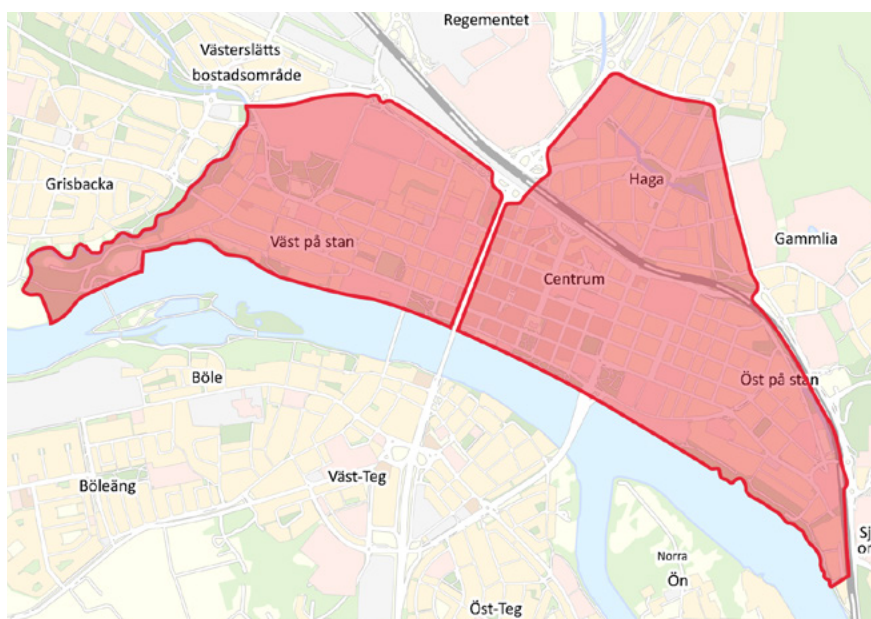
Arbetet med att öka förståelsen/kompetensen för gods inom kommunen samt att upprätthålla kontakt med branschen pågår under hela året. I Umeå kommuns översiktsplan finns följande riktlinjer för gods; Godstransporter i staden som fungerar väl på stadens villkor; Trygga och trafiksäkra godstransporter i tätort samt Miljö- och hälsopåverkan från transporter ska minska. Utifrån riktlinjerna har inriktningsmål med tillhörande indikatorer formulerats i Umeå kommuns godstrafikprogram.

En av dessa indikatorer är: *Andel tunga fordon som ej uppfyller gällande krav för miljözonsbestämmelserna då de körs inom miljözonen.* För att följa upp efterlevnad av reglerna för den miljözon som innefattar de centrala delarna av Umeå har så kallade nummerskrivningar genomförts. Räkningarna av tung trafik exklusive bussar gjordes på platserna enligt kartbilden (fig 5), på Järnvägsallén respektive Storgatan. Varje plats observeras vid två tillfällen varje år. Nummerskrivningarna utförs kl 08.00–09.00 samt 09.00–10.00 en tisdag respektive onsdag i april och september.

Figur 9. Mätpunkter.

Figur 10. Karta Miljözon Umeå.

Tabell 1. Resultat av uppföljning

	Antal fordon	Otillåtna fordon	Andel otillåtna
April 2023			
Järnvägsallén	31	1	3,2 %
Storgatan	20	3	14,3 %
September 2023			
Järnvägsallén	64	10	15,6 %
Storgatan	9	0	0 %

Resultatet ger en ögonblicksbild av situationen men allt eftersom vi utför dessa räkningar får vi statistik som förhoppningsvis kan visa på trender för regel- efterlevnaden.

Under året har ritningar och riktlinjer tagits fram till Umeå kommuns tekniska handbok för byggande av lastplatser i gatumiljö av olika typer. Sedan 2016 driver Umeå kommun ett gods nätverk med aktörer från olika branscher som träffas två gånger per år och diskuterar aktuella frågor gällande godsleveranser och framkomlighet. Under våren 2023 gjorde arbetsgruppen ett studiebesök hos INAB där gruppen fick guidade rundturer hos pågående bygget av Dåva terminal, kombiterminalen på Västerslätt och Umeå hamn ute i Holmsund.

Utöver det forumet så har även kommunens näringslivsavdelning under året startat ett branschnätverk för åkerierna som verkar i kommunen. Där får åkerierna komma med inspel på teman inför varje träff och Umeå kommun ser till att deltagande tjänstepersoner för varje tema finns på plats för att ge information och svara på frågor.

Parkering

Reviderad parkeringsnorm

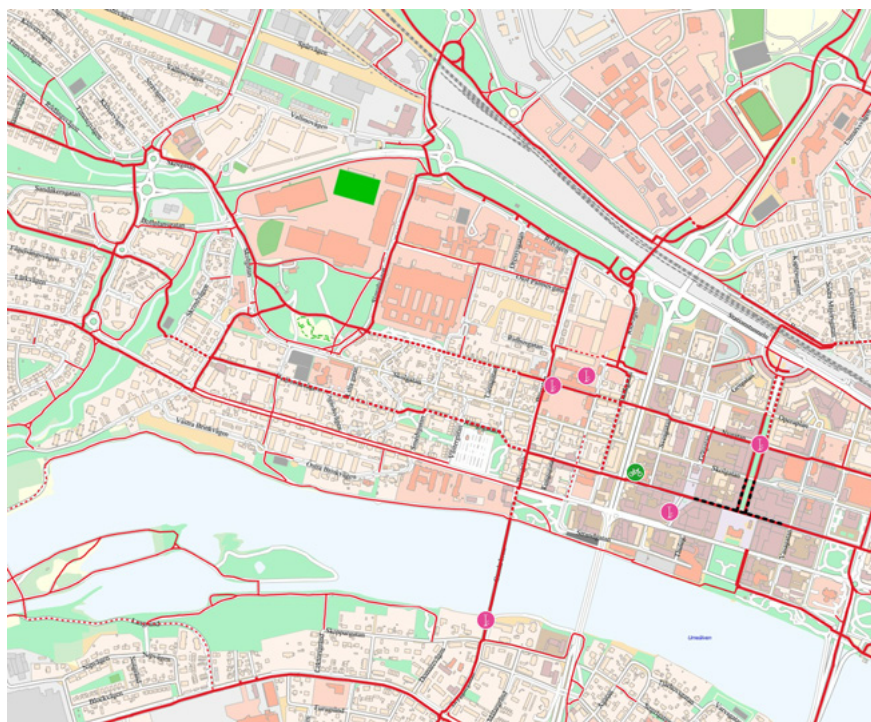
Arbete mellan Umeå kommun och UPAB har inletts med att ta fram en reviderad parkeringsnorm för Umeå kommun. Revideringen innefattar ett nytt avsnitt med mobilitetsåtgärder som innebär att fastighetsägare kan få reduktion på antalet parkeringsplatser om de genomför en eller flera åtgärder på sin fastighet som underlättar för hållbart resande, t.ex cykelpool, cykelverkstad eller bilpool. Under året har bl.a workshops genomförts med fastighetsägare och tjänsteleverantörer för olika mobilitetstjänster.

Cykel

Umeå kommun har under 2023 fortsatt att arbeta med att höja standarden på cykelvägnätet för att ge medborgarna goda förutsättningar att resa hållbart. Förutom åtgärder kopplade till den fysiska cykelinfrastrukturen arbetar vi även med kontinuerliga drift- och underhållsåtgärder och beteendepåverkande åtgärder för att skapa en stad där det ska vara lätt att göra rätt.

Nya/förbättrade gång- och cykelvägar

- Ny gång- och cykelväg längs Fläktvägen som förstärker möjligheterna till hållbart resande på Västerslätts industriområde.
- Ny gång- och cykelväg längs Kålhagsvägen, Tomtebo gård.
- Backenvägen, förbättrad dagvattenhantering.
- Strandpromenadens södra sida (Körsbärsdalen – Laxgränd) förbättrad dagvattenhantering.
- Storgatan, från Broparken till Renmarkstorget: test av konceptet ”framtidsgata”.

Umeå kommuns cykelkarta.

Cykelparkeringar

Idag finns det nästan 3 000 cykelparkeringar inom centrumfyrkanten, vilket ligger på samma nivå som ifjol då det under 2023 inte har gjorts några större förändringar inom detta område. Det är viktigt att cykelparkeringar ligger nära målpunkter och i anslutning till huvudcykelstråk och attraktiva gatunät. 56 % av cykelparkeringarna ligger inom 25 meter från ett huvudcykelstråk.

Cykelpumpar

Inga nya cykelpumpar har placerats ut under 2023.

Cykelöverfart och andra framkomlighetsåtgärder

Under 2023 färdigställdes inga nya cykelöverfarter.

Ett flertal mindre åtgärder har gjorts på huvudcykelstråket genom Tomtebo och vidare mot universitetsområdet, exempelvis borttagna kantstenar där cykelväg korsar bilväg och förbättrade radier i kurvor.

Trafiksäkra passager

Kommunen arbetar brett med olika trafiksäkerhetsåtgärder för att gynna fotgängares och cyklisters framkomlighet och trafiksäkerhet. Detta görs i olika projekt, bland annat Säkra skolvägar. Under 2023 har åtgärder gjorts på följande platser:

- Vintergatan (gupp)
- Hökvägen (gupp)
- Solbackavägen (gupp)
- Lillsjövägen (gupp)
- Industrivägen, Hörnefors (förbättrad dagvattenhantering vid befintligt gupp)

Enkelt avhjälpna hinder för fotgängare och cyklister

Kommunen gör en satsning på att bygga bort enkelt avhjälpna hinder som fotgängare och cyklister möter på våra gång- och cykelvägar. Exempel på åtgärder kan vara att ta bort kantstenar, göra kurvor mindre snäva med mera. Det handlar alltså om mindre åtgärder men som trots att de är små kan göra stor skillnad för cyklisternas framkomlighet och komfort. Det är främst hinder på huvudvägnätet som åtgärdas. Under 2023 gjordes främst åtgärder på östra Teg, västra Ersboda och Ersmark.

Cykelgata

Under året påbörjades projekteringen av det som kommer att bli Umeås första cykelgata, Dragongatan. En 550 meter lång sträcka från Stadshuset till Hedlundadungen som idag utgör ett viktigt stråk för cyklister som färdas till och från de västra stadsdelarna mot centrum. Målet är att ombyggnationen färdigställs hösten 2025.

Cykelforum

Kommunen har ett cykelforum där organisationer, politiker och tjänstemän bjuds in för att diskutera cykelfrågor. Under 2023 har dialogen fokuserat på säkra skolvägar och först ut var Hagaskolan. I samråd med representanter från skolan och kommunens fastighetsavdelning har en åtgärdsplan tagits fram för att förbättra trafiksäkerheten vid skolområdet. Åtgärderna planeras att genomföras under 2024.

Svenska cykelstäder

Umeå ingår tillsammans med 40 andra kommuner och regioner i Svenska Cykelstäder. Föreningens målsättning är att öka andelen cykelresor, förbättra förutsättningarna för att cykla och att höja cyklingens status bland de aktörer som är aktiva inom transportsektorn på kommunal, regional och nationell nivå.

Nationellt cykelråd

Under 2023 har Umeå kommun gått med i det nationella cykelrådet som drivs av Trafikverket. Det är ett forum för samverkan inom det nationella arbetet med mål om ökad och säker cykling. Rådet arbetar med att vartannat år ta fram ett cykelbokslut för hela landet och i arbetsgruppen ingår ett femtontal olika organisationer och myndigheter.

Fotgängare

Fotgängare och cyklister rör sig ofta längs samma infrastruktur då en stor del av huvudvägnätet för gång och cykel består av gemensamma gång- och cykelvägar. De investeringar som förbättrar för cyklister förbättrar därmed även för fotgängare. Anledningen till att dela upp dessa trafikslag i två olika program är att de har olika behov och därför ibland behöver särskiljas i planeringen. Nedan presenteras åtgärder som enbart är kopplade till fotgängare, men under Cykel finns även åtgärder som gynnar fotgängarna (till exempel *Trafiksäkra passager* och *Enkelt avhjälpna hinder för fotgängare och cyklister*).

Forskningsprojekt om fotgängare

Luleå tekniska universitet (LTU) och Sweco genomför ett forskningsprojekt om fotgängare och Umeå är en av de kommuner som forskarna analyserar. Det övergripande syftet är att studera vilken typ av utformning och planering av den bebyggda miljön som påverkar valet att gå.

I syftet ingår även att beskriva och utveckla urban miljö i relation till de gåendes nöjdhet och möjligheter att öka de gåendes trygghet. Två artiklar har publicerats i projektet, båda baseras på data från Umeå: *Exploring walking from the perspective of theory of planned behavior* samt *How useful are new data sources in pedestrian planning? Lessons from Umeå, Sweden case study*.

Nya sittplatser

På Gräddvägen på Ersboda har kommunen anlagt nya sittplatser längs gång- och cykelbanan, med utrymme bredvid för rullstol eller barnvagn.

Ny/förbättrad belysning längs huvudnätet för gång och cykel

Under året har flera gång- och cykelvägar fått ny eller förbättrad belysning längs huvudnätet.

Ersatt gammal belysning (höjd standard):

- Ålidhem, Humaniststråket
- Svingen vid ICA Maxi
- Svingen upp till NUS
- GC-vägar Sandåkern
- Bryggargatan GC
- Marieberg GC-vägar
- Sävar GC

Ny belysning:

- V Ersboda Centrum GC-vägar
- Nya armaturer med fladdermusvänlig och styrbar belysning har installerats på Bölesholmarna.

Utreda hur Umeå kommun ska mäta gångflöden

En omvärldsbevakning har genomförts och sammanställts. Syftet med utredningen var att ge vägledning för hur kommunen ska mäta gångflöden i framtiden.

Kollektivtrafik

Umeå kommuns första kollektivtrafikprogram antogs av kommunfullmäktige under 2021 och programmet sträcker sig fram till 2025 då 65 %-målet ska vara uppnått. Under 2022 inleddes en framkomlighetsutredning för stomlinjerna 1, 8 och 9 och den slutfördes under 2023. Över 66 000 bussturer analyserades i ett vägnät uppdelat i 25-meters pusselbitar och utredningen resulterade i en tydlig bild av var bussarnas framkomlighet bör förbättras. Vi fördjupade vår kunskap om fem platser under året: Fogvägen på Ersboda, Väg 503 förbi Regementet, Sjukhusbacken, Sjukhusområdet och väg 363 i höjd med Västerslätt. Inventering av samtliga hållplatser inom Ultras trafikeringsområde påbörjades under sommaren 2022 och slutfördes under sommaren 2023. Denna resulterade i många enklare hållplatsåtgärder som genomfördes på en gång samt en lista med relativt mer kostsamma åtgärder som vi betar av allt eftersom.

Resandeutveckling

Antalet påstigande i kollektivtrafiken i Umeå har stadigt ökat de senaste 20 åren, men på grund av pandemin bröts den trenden 2020-2021. Allt annat vore märkligt då Folkhälsomyndigheten avrådde från kollektivt resande. 2023 var vi ikapp och förbi 2019 års resanderekord inom Ultratrafiken, varumärket för Umeås lokaltrafik i centralorten.

Tabell 2. Antal påstigande 2019-2023.

Till detta tillkommer resande med tåg som inte redovisas i detta bokslut.

Stråk	Antal påstigande					Skillnad 2019-2023	Skillnad 2022-2023
	2019	2020	2021	2022	2023		
Umeå stadstrafik, Ultra	9 696 154	6 535 780	6 167 564	8 404 093	9 730 813	0 %	16 %
Gräsmyr - Umeå	93 248	83 354	79 451	90 400	91 209	-2 %	1 %
Tavelsjö - Umeå	42 570	44 417	41 419	55 909	62 699	47 %	12 %
Sävar - Täfteå - Umeå	154 349	120 441	114 763	160 529	176 545	14 %	10 %
Obbola - Holmsund - Umeå	387 919	294 220	296 040	399 534	441 972	14 %	11 %
Hörnefors - Norrmjöle - Umeå	95 285	72 926	59 928	80 454	87 282	-8 %	8 %

Det har skett förbättringar och utökningar av turer och det avspeglas också i ett ökat resande, även jämfört med 2019. Strax innan pandemin ökades turutbudet både till Holmsund/Obbola, Sävar och Tavelsjö. Stråket Hörnefors-Umeå har minskat resande, det kan bero på överflyttningar till tåg och minskad verksamhet vid Strömbäcks folkhögskola.

Prioritering av kollektivtrafiken i gaturummet

Med start hösten 2022 testades ett genomfartsförbud för personbilar en kort sträcka vid hållplats Universum i syfte att öka kollektivtrafikens framkomlighet genom universitetsområdet. Denna åtgärd visade sig, som väntat, ge stor nytta för kollektivtrafiken och Tekniska nämnden beslutade att åtgärden skulle förbli permanent under 2023. I korsningen Strombergs väg/Universitetsvägen ställdes trafiksignalen om för att ge prioritet för kollektivtrafiken.

Längs Ystarvägen på Ersboda anpassades korsningarna Ystarvägen/Trattgränd (vid Västra Ersboda Centrum) respektive Ystarvägen/Ostvägen för att ge stombusslinje 8 prioritet. Här finns nu så kallad *svängande huvudled* samt två nya hastighetsåkringar; ett konventionellt fartgupp norr om Ostvägen och test av en ny typ av farthinder söder om Trattgränd där även busslinje 5 passerar.

På Tomtebo har nya regleringar införts så att angränsande gator till Vättarnas allé har väjningsplikt mot fordon på Vättarnas allé, vilket innebär att busstrafiken prioriteras.

På en stor del av gatorna som kollektivtrafiken trafikerar byttes slitlager, exempelvis vid Byttgränd-Mjölkvägen på Ersboda, vid kollektivtrafiksinalen Öst på stan och längs Skolgatan. Detta är stråk där samtliga tre stomlinjer trafikerar, även fler sträckor har åtgärdats under 2023. Kollektivtrafiken påverkades också av ombyggnationen av Fläktvägen på Västerslätt, längs den nordligaste delen av gatan passerar samtliga stadsbussar på sin väg till och från bussdepån på Strömvägen.

Cykelparkering vid busshållplatser

En av åtgärderna i kollektivtrafikprogrammet är att gå igenom kommunens busshållplatser i tillväxtstråken utifrån upptagningsområde och hur många potentiella cyklister som bor på cykelavstånd till sin närmaste hållplats för att därefter göra en prioriteringslista för vilka hållplatser som bör utrustas med väderskyddad cykelparkering. Denna prioritering gjordes under 2022. Dessa cykelparkeringsplatser i tillväxtstråken utrustas med tak och möjlighet till fastlåsning av ramen för 8-16 cyklar.

Under 2023 byggdes större cykelhus på Tomtebo (hpl Källplatsen respektive hpl Lyktvägen) för resenärer med stadsbusstrafiken.

Satsningar under 2024

Ett urval av olika åtgärder som görs under året presenteras nedan.

Trafikmätningar

Förutom ordinarie mätningar kommer helårsmätningarna på Västra Esplanaden, Lundabron, Gamla bron samt Kyrkbron att fortgå under året. Avsikten är dock att byta ut Lundabrons mätning till en mätning på Tegsbron så snart Trafikverket ger tillstånd.

Nya/förbättrade gång- och cykelbanor

- Ny gång- och cykelväg längs Malmvägen som förbinder Tomtebovägen med Kolbäcksleden. Cyklisterna kan färdas separerat från fotgängare och anslutningar finns mot nya Carlslundsskolan.
- Ny gång- och cykelbana längs Frejavägen, väster om Eriksdalsvägen
- Ny gång- och cykelväg mellan Umeå och Holmsund. Trafikverket bygger den i samverkan med Umeå kommun och i bägge ändarna ansluts den mot det kommunala gång- och cykelvägnätet.
- Gång- och cykelvägen längs Skravelsjövägen förbi Coop i Röbäck flyttas till södra sidan av vägen för högre framkomlighet och förbättrad trafiksäkerhet.
- Huvudstråket längs Nygatan flyttas till norra sidan på sträckan Sveagatan – Vasagatan. Den blir bredare och får högre framkomlighet samt förbättras ur trafiksäkerhetssynpunkt.
- Ny bredare gång- och cykelväg under Kyrkbron
- Årstidernas park, tydligare separering av fotgängare och cyklisterna
- Breddning av gång- och cykelväg från Rothoffsvägen/Hemvägen till Järnvägsallén.
- Förändrade regleringar på tre gator i centrum för att möjliggöra cykling i båda riktningar där det tidigare varit enkelriktat.

Utredningar

- Se över möjligheterna att bygga gång- och cykelväg längs del av Södra Obbolavägen
- Se över trafiksäkerheten för fotgängare och cyklisterna vid Maja Beskows östra entré.
- Undersöka förutsättningarna för ytterligare en gång- och cykelbro som kan avlasta Svingen.
- Ta fram förslag på sträckor i gång- och cykelvägnätet som idag är klassade som prio 2 att höja till prio 1 för att underlätta för cykling vintertid.
- Översyn av cykelvägnätet på Ålidhem

Cykelkarta

Från och med årsskiftet 2022/2023 uppdateras den digitala cykelkartan varje natt vilket gör den aktuell utifrån de förändringar som görs. Senaste versionen av den tryckta cykelkartan är från 2019.

Cykelpumpar

Utifrån stråk, flöden och behov placeras fem nya cykelpumpar ut 2024.

Utöka separering mellan fotgängare och cyklister

Tekniska nämnden har till 2024 gett Gator och parker följande uppdrag: "Visa på hur takten att öka separering av befintliga GC-vägarna i stadsmiljö kan ökas från dagens 8 % samt presentera genomförandet på lämpligaste sätt"

Det innebär en fortsättning av arbetet med att presentera sträckor där fotgängare och cyklister kan separeras utifrån resultatet av inventeringen som tidigare gjorts och som nu uppdateras.

Förbättra vinterväghållningen

Ta fram förslag på hur ytterligare en nivå utöver dagens prio 1 och 2 kan förbättra framkomligheten för fotgängare och cyklister under årets alla dagar.

Enkelt avhjälpna hinder för fotgängare och cyklister

Vi fortsätter vår satsning på att få bort enkelt avhjälpna hinder som fotgängare och cyklisterna möter på våra gång- och cykelvägar. Under 2024 görs inventeringar av Grisbacka, Grubbe, Västerhiske och Röbbäck.

Förbättringar på gång- och cykelvägar

Förbättringar på gång- och cykelvägar sker löpande. Det kan vara allt från att förbättra avrinning så vatten rinner av gång- och cykelvägen så inte halka uppstår till att ny beläggning läggs.

BATS-projektet

I november 2023 startade EU-projektet BATS som pågår till och med 2026. I februari 2024 besöker de deltagande organisationerna från andra europeiska städer Umeå. Under året fortsätter arbetet i projektet att fokusera på cykelaktiviteter, vinterväghållning, en resvaneundersökning under vintern, kommunikation samt belyningsåtgärder.

Mobility management i gatubyggnadsprojekt

Tekniska nämnden har gett Gator och Parker i uppdrag att arbeta med mobility managementåtgärder i gatubyggnadsprojekt. Med koppling till detta uppdrag är Umeå kommun en av de kommuner som kommer att delta i Tyréns projekt som handlar om att ta fram en handbok för MM i byggskedet med start hösten 2024.

Forskningsprojekt om fotgängare

Under 2024 ska en tredje och fjärde artikel sammanställas, där data från Umeå behandlas. Resultatet i den tredje artikeln ska visa på vilken typ av bebyggelse-sammansättning som stödjer att gå, och hur människors åsikter om att gå kopplas till detta. I den fjärde och sista artikeln kombineras data från Umeå med data från Linköping och Gävle.

Cykelparkering vid busshållplatser

Under 2024 planeras väderskyddade cykelparkeringar bl.a. på dessa platser: Överboda, Norrmjöle, Löftets gränd på Umedalen, Hörnefors Centrum, Bågvägen respektive Persgatan i Holmsund.

Förändringar gällande busshållplatser

Mycket som planerades under 2022-2023 hoppas vi kunna genomföra innan 2024 års utgång. Exempelvis ytterligare ett väderskydd vid hpl Ålidhems centrum så att fler väntande resenärer ryms under tak. Hållplatsen Obbolavägen längs Tegsvägen rustas upp och fyra nya hållplatslägen (dvs två hållplatser, inklusive väderskyddad cykelparkering) byggs längs väg 363 i höjd med Västerslätt i syfte att underlätta resor med hållbara transporter till denna stadsdel. Öst på stan och längs Studentvägen planeras hållplatslägen tas bort och som en följd av detta flyttas närliggande kvarvarande hållplatslägen för att få ett lämpligt avstånd mellan hållplatserna.

Framkomlighetsåtgärder för kollektivtrafik

- Signalprio för buss och cykelöverfart vid gc-passage vid hpl Växthuset där prioriterad gc-bana (Akademileden) korsar gata med stomlinjestråk (Gösta Skoglunds väg). Som en följd av detta flyttas ett hållplatsläge. Där kommer buss att prioriteras när den närmar sig korsningen, all annan tid kommer fotgängare och cyklister vara prioriterade trafikanter.
- Signalprio för buss i korsningen Storgatan/Västra Kyrkogatan för att korta ner väntetiden för stomlinje 9 mot Röbäck.
- Ombyggnation av bussgata (Skravelsjövägen) utanför Coop på Röbäck
- Sidoförlagda kollektivtrafikkörfält längs Fogvägen
- Högersvängfält för kollektivtrafik vid cirkulationen Formvägen/Cementvägen

Under 2024 planeras bulleråtgärder göras längs med Skolgatan, Fabriksgatan och Storgatan i syfte att kunna samla hela dygnets stadstrafik längs det stråk som idag trafikeras endast dagtid.

Tabell 3. Planerade kollektivtrafikinvesteringar 2024.

Kollektivtrafikinvesteringar	
Fabriksgatan	En ny busshpl, två som tas bort
Fogvägen	Busškörfält
Ålidhem C	Ett extra väderskydd
Studentvägen	En busshpl tas bort, en flyttas (riktning mot centrum)
Skravelsjövägen	Ny bussgata med prio i korsningen, ny GC
Väg 503	Ny busshpl (riktning från centrum)
I tillväxtstråken enligt prioriteringsordning	Väderskyddad cykelparkering
Varvsgatan	Renovering, rätta upp
Öst på stan	Bulleråtgärder
Väg 363	Fyra nya hållplatslägen
Storgatan – Västra Kyrkogatan	Bussprio
Akademileden – Gösta Skoglunds väg	Bussprio

Sittplatser och belysning

- Belysning av träd längs gångstråk i Hagaparken och Ålidparken som gör det trivsammare att gå till fots.
- Årstidernas park – genvägen genom parken permanentas för fotgängare och vi anlägger sittplatser i anslutning till gången.
- Under Kyrkbron – gång och cykel flyttas så det blir tydligare var man ska gå respektive cykla.
- Utredning: I höst påbörjas ett arbete med att ta fram en temakarta som visar var det finns sittplatser längs med viktiga stråk.
- Utredning: En utredning hur tillgängligheten i våra parker ser ut på vintern ska genomföras. I utredningen ska man se över vilka parker man kan röra sig igenom och inte.

Nyckeltal 2023

Nyckeltal avser Umeå tätort om inget annat anges.

25 850 ↗

cyklister i mätsnitt in mot centrala stan

17 850 ↘

fordon per dygn trafikerar Västra Esplanaden (årsmedelsvärde)

5,6 % →

av busshållplatserna i stomlinje-stråken utanför 3 km radie från centrum samt dit många boende har långt (>300 m) som har cykelparkering med väderskydd och ramställ

82 % ↗

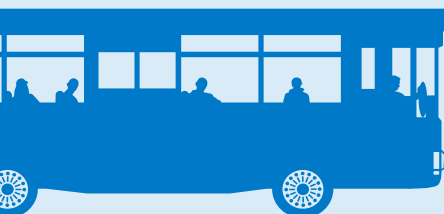
av befolkningen i Umeå tätort har tillgång till en busshållplats i stomlinjenätet inom 500 meter

9,7 ↗

miljoner resor gjordes inom kollektivtrafiken i stadstrafiken

5-8 %

reser med kollektivtrafiken. (beroende på beräkningsmetod i resvaneundersökningen 2022)

29 % ↗

andel av resorna som boende i Umeå tätort gör med cykel**

86 % ↗

av befolkningen i Umeå tätort når huvudvägnätet för gång och cykel inom 200 meter

6,6 % ↘

av de skadade cyklisterna skadades allvarligt i Umeå kommun

56 % →

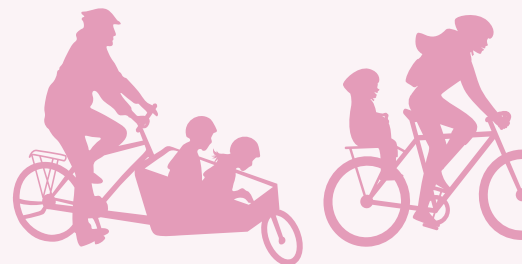
av cykelparkeringarna inom centrumfyrcanten är placerade inom 25 m från ett huvudcykelstråk

7,4 % ↘

av cykelvägarna i huvudvägnätet är separerade både från biltrafik och fotgängartrafik

90 % ↘

av medborgarna är nöjda eller mycket nöjda med utbudet av gång- och cykelvägarna i kommunen

92 % →

av gång- och cykelstråken i huvudvägnätet är separerade från biltrafik

95 % →

av gång- och cykelvägarna i huvudvägnätet har belysning

13 % →

Andel av resorna som boende i Umeå tätort gör till fots

8,4 % ↗

Andel allvarligt skadade fotgängare i Umeå kommun*

↘ ↗ → Förändring mot föregående år

*Antalet allvarligt skadade har ökat från 2020 i statistiken, då vi nu använder oss av nya ISS (NISS). NISS medför fler allvarligt skadade i statistiken.

**1 RVU 2022

